

Medisinsk teknologi som pedagogisk virkemiddel i fagfellesamtaler og pasientkommunikasjon

Heidi Gilstad

Postdoc

Faggruppe for helseinformatikk/Norsk senter for elektronisk pasientjournal
Institutt for nevromedisin, Det medisinske fakultet, NTNU

Innhold

- Bakgrunn
- Materiale og metode
- Analyse og diskusjon
 - Pasientsamtale
 - Fagfellesamtale
 - Undervisningssamtale
- Konklusjon
- Nøkkelord:
 - samtalen/ dialogen
 - Platon ca. 370 f.Kr. dialogform for å framstille filosofi
 - samtalen er den grunnleggende aktiviteten i møtet mellom helsearbeider og pasient

Bakgrunn

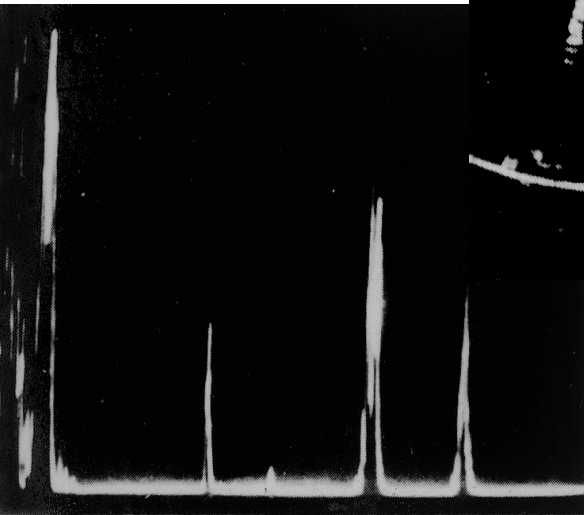
- Empiriske bevis (“Tvileren Thomas” av Caravaggio ca.1600)
- Visualiseringer
- Typer kunnskap

- Pasientsamtaler
- Fagfellesamtaler
- Undervisning

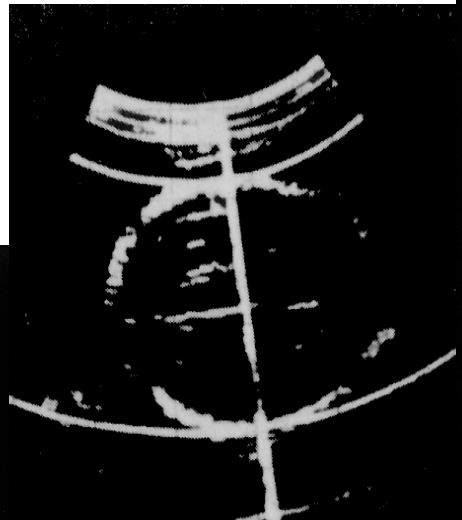

Ultralydvisualisering av fosterets hode

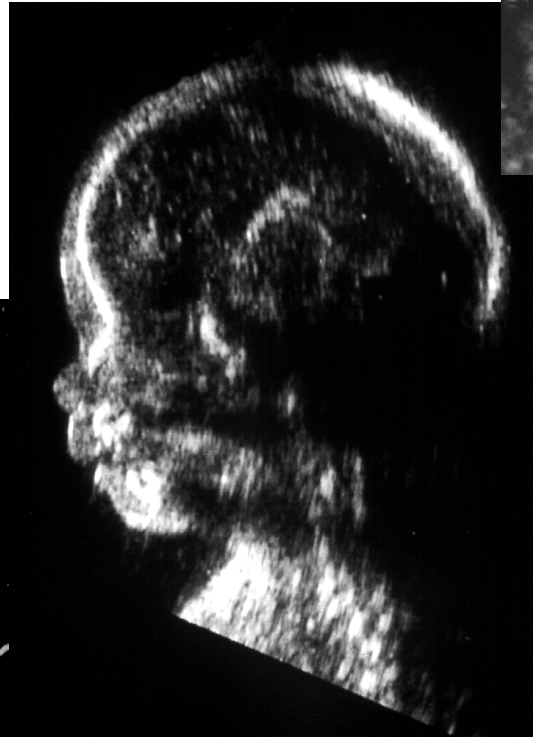
1960

1970

1990

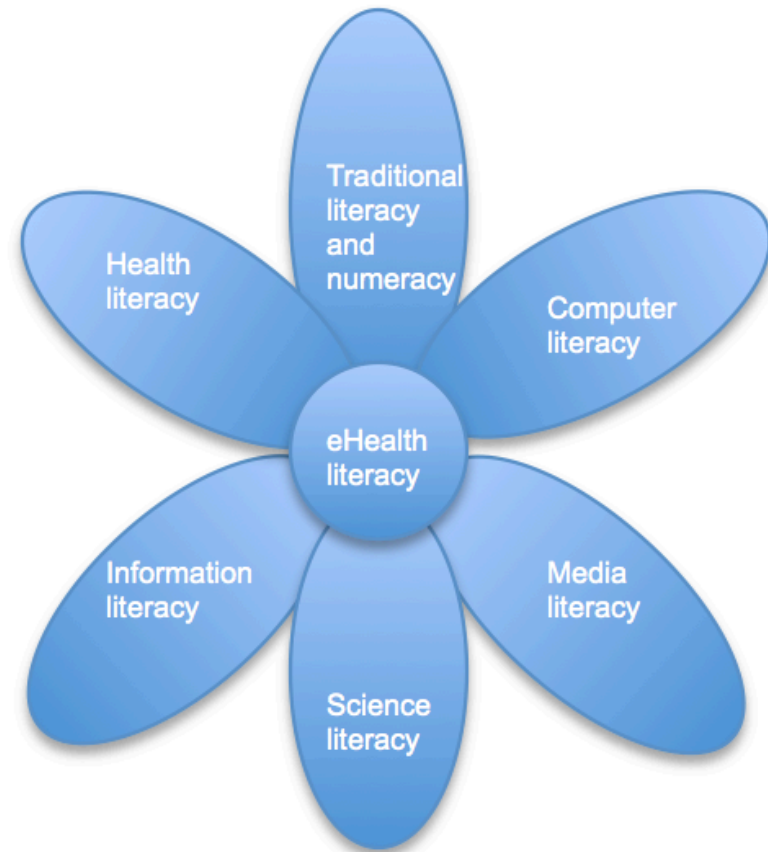
1995

Bilder fra Sturla Eik-Nes

Typer kunnskap

Procedural competence (de Cossart and Fish, 2005) Know-how (Sarangi, 2005)
Propositional competence (de Cossart and Fish, 2005) Know-what (Sarangi, 2005)
Communicative competence (Gilstad, 2012, Sarangi and Gilstad, 2014)

eHealth literacy (Norman and Skinner, 2006)

Pasientsamtalen

Utfordring

- pasienten må settes i stand til å orientere seg i og forstå informasjonen rundt egen helse
- fagfeller må oppnå felles forståelse for å gjøre diagnostiske beslutninger
- studenter må få innsikt i fagområde og terminologi gjennom sosialisering i praksis

Fagfellesamtaler

Undervisning

Forskningsspørsmål

Hva karakteriserer samtalene mellom

1) helsepersonell

2) mellom helsepersonell og pasienter og

**3) mellom helsepersonell og studenter i
praksis**

**i helsefaglige kontekster som inkluderer
medisinsk teknologi?**

Materiale og metode

- Studie av samtaler mellom “advanced midwives” og gravide kvinner ved sykehus i Sør-Afrika
- Feltstudium av fagfellesamtale under operasjon ved sykehus i Norge
- Etnografi
- Diskursteori og diskursanalyse

Case 1: Pasientsamtale

1.Nivedita: ((Looking at the screen. Working with the transducer))
I am just following the placenta now. Placenta. And the anterior wall.
It is normal. () ((Looking at the screen)) Now I am just gonna look at
the baby's spine. ((Pointing at the screen)) You can see that the skin is
intact there. Baby's skin intact... () OK we had a look at the
spine. And we saw that it was fine. Now. What I am gonna do,
I gonna allow you to see ((Turning the US-machine more towards Nelisiwe))
At least the profile of the baby. So, you won't get too worried. Berolige
What I show to you is the spine. ((Pointing at the screen)) This is the baby's spine.
When you are looking at top, you can see the ... That is the baby's head.
((Pointing at the screen)) The white line there.

“Her-og nå”-
kommentar

Evaluering

Handling
akkompagnert
av “her-og-nå”-
kommentar

Meta-
kommentar

Faktabasert
kommentar

2.Nelisiwe: ((Nodding))

3.Nivedita: And then we are going up a bit, looking at the lip. OK? If there was any
opening...anything, they wouldn't get a line on top. It means that everything is fine.
((Looking at Nelisiwe)) Do you know what that is?

Spørsmål

4.Nelisiwe: Heart?

5.Nivedita: Heart beat. ()

Kommunikative strategier under samtaler med *gravide kvinner* i konsultasjoner med medisinsk teknologi

- metakommentarer (innrammende kommentarer som indikerer hva som skal skje og hva som har skjedd)
- online commentaries (her-og nå-rapporterende kommentarer med f.eks invitasjon til å se på skjermen og evaluering av tilstanden til anatomiske strukturer)
- offline commentaries (utdypende kommentarer med referanser til fakta og forskning)
- spørsmål
- pronomenerbruk
- tilrettelegge teknologi (f.eks snu skjerm)
- peke på skjerm
- vise lett gjenkjennelige strukturer først, så øke vanskelighetsgrad

Case 2: Fagfellesamtale

26. RK: Nei, vi ser mere. Polar-arterien som vi må dekke.

Meta-
kommentar

27. K1: Helt sikker?

28. RK: Helt sikker

Forhandling

29. K1: Nå er jeg ikke helt med, Petronella.

(RK peker på skjerm og forklarer.)

Handling

akkompagnert av

“faktaabasert”

kommentar

30. RK: Mesenterika (uhørbart). Legge dem midt i skiva.

31. K1: Gjør en angio der før (uhørbart) du drar den helt ut.

32. RK: Ja. Egentlig kan vi ta en sideprojeksjon. Gjør det. (Flytter røntgenapparatet)(Zoomer inn i nytt snitt.)

Meta-
kommentar

33. RK (til P): Hold pusten igjen!

Instruks

34. S3: Vent, jeg skal armere igjen!

35. RK: Hold pusten

(Røntgenapparat vris)

36. K1: Der ligger den

37. RK: Der ligger den fint.

Evaluering

Forhandling

Kommunikative strategier i fagfellekommunikasjon som inkluderer medisinsk teknologi

- Metakommentarer om medisinsk-teknisk utstyr
- Her-og-nå kommentarer og metakommentarer om medisinske aktiviteter
- Offline commentaries- forklarende kommentarer om medisinsk kunnskap
- Detaljert visning av empiri og kunnskapsgrunnlag for diagnose
- Peke på skjerm
- Forhandling om mening
- Interaksjonsstruktur

1. RK: Setter kateter (setter inn et kateter fra lysken til pasienten)

“Her-og nå”-
kommentar

2. RK (til S3): Kan jeg få filterkateteret?

(RK fører kateter opp mens han ser på skjerm. Switcher til et annet bilde. Kateter er inne. RK gir S3 instruksjoner om utstyr han trenger. K1, K2 og RK jobber alle i operasjonssårene. Nye røntgensnitt på skjerm.)

3. RK: Lagt kateter!

“Her-og nå”-
kommentar

4. K1: Nei, men jeg tror det blir greit.

5. K1 (til stud1 og stud2): har lagt to katetere oppi der, da

“Her-og nå”-
kommentar

6. RK: Kroppen. Kan jeg få hovedkroppen på bordet?

7. S3: Kan jeg få hovedkroppen på (uhørbart)

8. K1 (til stud1): Han har nyresvikt. Får dialyse, trekker liter hver gang.

9. Stud 1: Er stenten lang?

10. K1: Ulike lengder

Forklarende
kommentar

Kommunikative strategier i undervisning som inkluderer medisinsk teknologi

- Her-og-nå kommentarer og metakommentarer om medisinske aktiviteter
- Forklarende kommentarer om medisinsk kunnskap
- Detaljert visning av empiri
- Peke på skjerm

Kommentarenes funksjon

- **Innrammende** (metakommentarer)
- **Evaluerende** (her-og-nå-kommentarer med fortløpende evaluering)
- **Inkluderende** (her-og-nå-kommentarer med fortløpende evaluering, peking, spørsmål)
- **Forklarende** (offline commentaries)
- **Utdypende** (offline commentaries med detaljering)
- **Beroligende** (her-og-nå-kommentarer med fortløpende evaluering)
- **Opplærende** (offline commentaries)
- **Forhandlende** (spørsmål, offline commentaries)
- **Realsjonsbyggende** (meta, her-og-nå, offline, pronomenerbruk)
- **Ivaretakende**

Konklusjon

- Ved hjelp av medisinsk teknologi kan helsearbeidere vise samtalepartneren visuelt framstilte empiriske bevis
- De empiriske bevisene må imidlertid akkompagneres av helsepersonells kommentarer for at de skal gi mening
- Man kan oppøve en metabevissthet om kommunikative strategier, funksjoner og handlinger
- Helsepersonell har en viktig pedagogisk oppgave ovenfor pasientene og fagfellene, og må derfor ha klar mottakerbevissthet!
- Bevissthet om samtalen og kommunikative strategier er viktig, ikke bare i samtalene mellom helsepersonell og pasienter der man bruker teknologi, men også i forbindelse kommunikasjonstrening av helsefagstudenter og i opplæringen i bruk av velferdsteknologer.